

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף חברתי קהילתי

בינ"ו - כי באב תשפ"ב
17 באוגוסט 2022
סימוכין : 2000-1060-2022-0000126

אל: ממונים מחוזיים, אגף חברתי קהילתי
מאת: מפקחת ממונה חינוך חברתי קהילתי וחמ"ד

שלום רב,

הנדון - קובץ הטמעה לגפן מכינה לחיים ובית ספר קהילתי

בית ספר קהילתי ו"מכינה לחיים"

החינוך החברתי קהילתי בבית הספר מוביל את הרצף החינוכי בין בית הספר והקהילה ואת בניית הקומה הערכית של תלמידי בית הספר לקראת היותם אזרחי המחר. **בית ספר קהילתי** הוא מוסד חינוכי שבו קיימות שותפויות בין אוכלוסיות בתי הספר-הנהלה, מורים, תלמידים, הורים – לבין הרשות המקומית והקהילה, במטרה לשפר, להרחיב ולקדם את הפעילויות החינוכיות והחברתיות לרווחת התלמידים והקהילה. שיתוף פעולה בין הנהלות בתי הספר, רשויות מקומיות, נציגי תלמידים, מורים והורים ואיגום הכוחות מניבים תוצאות המשביעות את רצון כל השותפים. בית הספר הקהילתי פועל לאורך כל היום. לשם כך יש צורך בבעל תפקיד שיקדם את הקשר בין גורמים בקהילה לבית הספר; יבנה מערך ארגוני המאפשר שיתוף של הורים, מורים ותלמידים; יפעל עם גורמים בקהילה לקידום תהליכים חינוכיים בבית הספר ובקהילה; ירכז את כל הנדרש כדי לקדם מבנים אלו; יכשיר את הצוות החינוכי לעבוד בשותפות עם גורמים בקהילה, ויקדם אוריינטציה קהילתית בקרב הצוות החינוכי. לפיכך מבקש המשרד לתקצב את הרכז הקהילתי. בנוסף, מבקש המשרד לעודד בתי ספר לקיים פעילות קהילתית גם מחוץ לקהילה הקרובה, בין מגזרים שונים.

תכנית "מכינה לחיים" נוצרה על מנת לתת מענה לאתגרי המאה ה-21 אשר מזמנים לפתחם של התלמידים בוגרי מערכת החינוך מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מ"חממת" הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי, והכל כמפורט מטה. התכנית מאפשרת יצירת מסגרת להקניה, פיתוח והעצמה של יכולות קוגניטיביות, רגשיות ומעשיות שונות ומגוונות, תוך שיתוף פעולה של גורמים שונים בצוות בית הספר ליצירת מסגרת עשירה ורב-תחומית.

מטרות התוכנית:

- לצייד את בוגרי מערכת החינוך בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם.
- להעניק לבוגרי מערכת החינוך סל גדוש של ערכים שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם והמשך דרכם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף חברתי קהילתי

אופן הפעלת התוכנית:

- התכנית מיועדת לבתי הספר העל יסודיים וניתן להפעיל אותה באחד מהמודלים הבאים:
- מודל ניהול עצמי: יצירת תהליך בו התלמידים מתנסים בפיתוח תכנית מותאמת לצרכיהם, לצרונותיהם ולתחומי העניין שלהם ובניהול התכנית באופן עצמאי.
 - מודל הסיירת: גיבוש סיירת תלמידים נבחרת שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ולוקחת בו חלק פעיל.
 - מודל חודש בשנת י"ב: תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד, או כסדרות שבועיות לאורך שנת י"ב.
 - מודל שנת י"א ושנת י"ב: תהליך שמתקיים על פני שנתיים – שנת י"א ושנת י"ב, באופן שמאפשר פריסה גמישה יותר של הנושאים והפעולות.
- או בכל מודל אחר שמתאים לבית הספר ואשר יקבל את אישור הגורם המקצועי במחוז.

א. אוכלוסיית היעד:

בתי ספר בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות המקיימים אורח חיים המושתת על תפיסה קהילתית.

ב. פרופיל מוביל קהילתי בבתי ספר קהילתיים:

1. מוביל חדש מחויב בהכשרה מקצועית רלוונטית לתפקיד על ידי מינהל חברה ונוער.
2. מובילים חדשים וותיקים מחויבים בליווי חז"ק במחוז.
3. בחירת המוביל תעשה בתיאום עם מפקח מינהל ח"ן ממונה חינוך חברתי במחוז. עדיפות לבוגרי הכשרות מינהל חברה ונוער.

לפרטים נוספים:

יש לפנות למינהל חברה ונוער במחוז, ממונה חינוך חברתי ומפקח מינהל חברה ונוער.
יחידה אחראית במטה מינהל חברה ונוער - הפיקוח הארצי על החינוך החברתי שושי שפיגל.

מצ"ב נספח.

בברכה,
שושי שפיגל

העתיקים:

מר חגי גרוס, מנהל מינהל חברה ונוער
גב' רונית דניאל, מדריכה ארצית חינוך חברתי

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף חברתי קהילתי

נספח – סילבוס "מכינה לחיים"

אתגרי המאה ה-21 מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מ'חממת' הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי לקראת השירות בצבא והחיים האזרחיים.

מטרות התכנית:

1. צייד את בוגר מערכת החינוך בארגון כלים משמעותי שיאפשר לו התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניו.
2. להעניק לבוגר מערכת החינוך סל גדוש של ערכים שיסייעו לו לעצב את תפיסת עולמו והמשך דרכו.

תוכנית "מכינה לחיים" שמה דגש על היבטים חינוכיים מוסדיים המשפיעים על עיצוב דמות הבוגר ועל פיתוח שגרות ארגונית בית ספריות המתמקדות בקידום האתגר החינוכי וגיוס מעגל רחב של שותפים לקידום הנושא. תכנית מתמקדת בהיבטים רגשיים- קוגניטיביים ובהיבטים מעשיים.

שותפים לתכנון ובניית התכנית הבית ספרית:

מוביל מכינה בית ספרי

בביה"ס: מנהל/ת ביה"ס, רכז/ת חברתית, רכז/ת שכבת י"ב, יועץ/ת השכבה, מחנכי י"ב, מורים מתחומי הדעת השונים, נציגות תלמידים משכבת י"ב ונציגות הורים.

מחוץ לביה"ס: רשות מקומית- אגף החינוך ונוער.

תכנים מוצעים:

- תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות.
- העצמה אישית ובניית חוסן נפשי- כלים להתמודדות עם מצבי חיים משתנים.
- עיצוב זהות.
- פיתוח מיומנויות ומסוגלות עצמית.
- זוגיות ויחסים בינאישיים (זוגיות בריאה ותמרורי אזהרה).
- מניעת התמכרויות: אלכוהול וסמים.
- הכנה לשירות משמעותי צבאי ולאומי.
- חשיפה למסגרות המשך, כגון: מכינות ועבודה אקדמית.
- נהיגה בטוחה.
- חינוך פיננסי: ניהול תקציב, ניהול חשבון בנק, חסכונות וכו'. **(בתיאום מפמ"ר מדעי החברה).**

רח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009

אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>

דוא"ל: malkaai@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - shoshishp@education.gov.il
شارع هاتقنينيم 31, اورشليم-القدس; هاتف 9510321 073-3934923 فاكس 073-3935009 | www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף חברתי קהילתי

- עולם העבודה : הכוון תעסוקתי, ראיונות וכתובת קורות חיים.
- הכנה ליציאה ללימודיים אקדמיים.
- בריאות: אורח חיים בריא (תזונה נכונה, בריאות גופנית ונפשית).
- התנדבות ותרומה לקהילה.
- מיומנויות נדרשות לבוגרים במאה ה-21.
- **ניתן להשתמש בסלים השונים בגפן להעצמת הפעילות.**

התהליך:

- 5-10 מפגשים בהתאם ליכולת בית הספר (מוצע 30 שעות).
- בית הספר יחליט אם התוכנית תופעל בשעות הלימודים או אחה"צ כתוכנית רשות. רצועת זמן (חודש בשנה, שעתיים במשך שבועיים, סמינרים).
- את התוכנית ילווה הרכז החברתי ומורה (רכז/ת מכינה לחיים) מטעם בית הספר. למשתתפי התוכנית (מבתי הספר השונים) יתקיים בסיום השנה ערב שיא בשיתוף ההורים. בנוסף, תינתן תעודה.

מתווה הטמעה בבית הספר

1. הקמת צוות מוביל בית ספרי (מנהל/ת ביה"ס, רכז/ת שכבה, יועץ/ת מחנכי שכבת י"ב, רכז/ת ח"ח ומורים מתחומי הדעת השונים).
2. מינוי מוביל בית ספר קהילתי "מכינה לחיים" (הרכז ישתתף בהשתלמות מטה בה יקבל כלים להטמעת התוכנית בבית הספר).
3. איתור צרכים ובחירת תכנים: קבוצות מיקוד של תלמידים שיתוף הורים.
4. בניית תכנית בית ספרית (מסגרת זמן ולו"ז למפגשים).

מודלים

- **מודל "ניהול עצמי"** - יצירת תהליך בו התלמידים מתנסים בפיתוח תכנית מותאמת לצרכיהם, לרצונותיהם ולתחומי העניין שלהם ובניהול התכנית באופן עצמאי.
- **מודל "הסיירת"** - גיבוש סיירת תלמידים נבחרת המביעה נכונות ומחויבות לתהליך ולקחת בו חלק פעיל.
- **מודל בית ספרי** - שיבוץ שעות או ימים במערכת הבית ספרית במהלך שנה"ל.
- **מודל חודש בשנת י"ב** - תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד או כסדרות שבועיות לאורך שנת י"ב.
- **מודל שנת י"א - י"ב** - תהליך שמתקיים על פני שנתיים, באופן המאפשר פריסה גמישה יותר של הנושאים והפעולות.

*תעשה התאמה למגזרים השונים.